

اندیشکده روابط بین الملل

جایگاه ترکیه در سیاست خاورمیانه ای آمریکا پس از یازدهم سپتامبر

احسان اعلائی پور

جایگاه ترکیه در سیاست خاورمیانه ای آمریکا پس از یازدهم سپتامبر

احسان اعلانی پور

اندیشکده روابط بین الملل - در این مقاله ما در پی بررسی جایگاه ترکیه در سیاست خاورمیانه ای آمریکا پس از یازدهم سپتامبر هستیم.

افزون بر دو عامل وجود شرایط مساعد در خاورمیانه و ضرورت تغییر وضع موجود در آن برای حفظ منافع آمریکا، عامل دیگری نیز در تغییر سیاست خارجی آمریکا در منطقه مزبور موثر بود و آن رقابت آمریکا با اتحادیه اروپا و روسیه در خاورمیانه است. وجود این سه شرط مکمل، سیاستگذاران آمریکا را به این نتیجه رهنمون کرد که برای تضمین برتری آمریکا در قرن بیست و یکم، تغییر سیاست خاورمیانه ای آمریکا امری ضروری است، وضعیت خاورمیانه به گونه ای بود که هم شکاف میان آمریکا و قدرت های بزرگ را افزایش میداد و هم زمینه تقویت مخالفان را در منطقه فراهم میکرد از همین رو ارتباط دادن تروریسم به خاورمیانه، هم موجب ائتلاف قدرتهای بزرگ می شد و هم قدرت چانه زنی دولتهای خاورمیانه، و متحدان منطقه ای آمریکا را کاهش می داد.

اما با وقوع حوادث یازدهم سپتامبر دید آمریکا به ترکیه نیز تغییر نمود. تا پیش از فروپاشی شوروی نقش ترکیه در سیاستهای آمریکا بسیار پر رنگ بود زیرا مانعی در برابر نفوذ شوروی محسوب می گردید اما با فروپاشی شوروی نقش ترکیه نیز کم رنگ تر گردید.

وقوع حوادث یازدهم سپتامبر باعث گردید تا آمریکا از یک تهدید، فرصتی طلایی برای افزایش نفوذ خود در خاورمیانه و تامین منافع خود و هم پیمانانش ایجاد نماید.

حمله به افغانستان و عراق به بهانه مبارزه با تروریسم همین فرصت بود. از سویی ترکیه یکی از اعضای ناتو محسوب می شد و مجبور بود تا با آمریکا همراه گردد. ترکیه نیز به نوعی از مبارزه با تروریسم استقبال نمود.

اما در حمله آمریکا به عراق وضع کمی متفاوت بود و در لشکر کشی آمریکا به عراق آمریکا امیدوار بود تا نیروهای خود را از خاک ترکیه وارد این کشور نماید اما در کمال تعجب با مخالفت ترکیه مواجه گردید. زیرا

ترکیه همواره با مشکلات جدایی طلبی از سوی کردها مواجه بوده و تمامیت ارضی خود در این زمینه را مورد تهدید می دید.

با حضور صدام بر مسند قدرت در عراق ترکیه تا حدودی احساس راحتی می نمود زیرا صدام اجازه قدرت یابی به کردها را نمی داد و تهدید علیه ترکیه نیز تا حدودی کاهش می یافت. اما با حمله امریکا به عراق و سرنگونی حکومت صدام راه برای قدرت یابی کردها باز شد و این تهدیدی علیه ترکیه محسوب می گردید.

با این اوصاف روابط ترکیه با امریکا تا حدودی تحت تاثیر حمله امریکا به عراق قرار گرفت.

افزایش بی سابقه کاربرد خشونت از سوی پ.ک.ک مشکلات فراوانی را برای ترکیه ایجاد نمود و تقاضای ترکیه از امریکا مبنی بر حمایت از نابودی اردوگاههای آموزشی پ.ک.ک در شمال عراق همواره مورد بی توجهی واشنگتن قرار گرفته است.

اما استراتژی کلان آمریکا که این کشور می کوشد تا آنرا در خاورمیانه اجرا نماید عبارتند از:

۱- حل و فصل مناقشه اعراب، اسرائیل.

۲- ادامه روند دمکراتیزاسون در خاورمیانه به تعبیر آمریکا.

۳- مبارزه با گسترش اسلام گرایی.

۴- جلوگیری از رشد و توسعه کشورهای که مخالف سیاستهای آمریکا در منطقه هستند.

۵- در دست گرفتن منابع انرژی بخصوص نفت و گاز.

۶- تحت نظر داشتن قدرتهای مختلفی همچون روسیه، چین و...

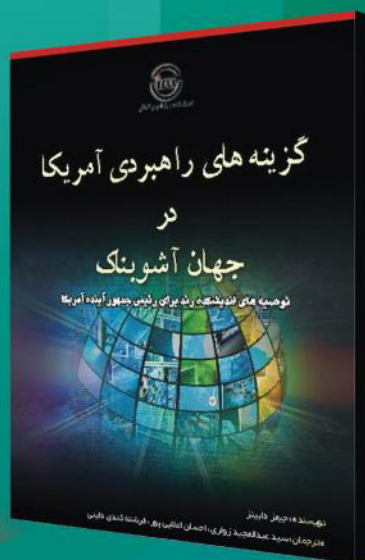
۷- تامین امنیت اسرائیل در منطقه.

اما بطور کلی آمریکا سعی می نماید تا از موقعیت ترکیه در منطقه برای رسیدن به اهداف خود استفاده نماید و همچنین منافع همپیمانانش در منطقه را حفظ نماید و از این کشورها در برابر کشورهای مخالف امریکا استفاده نماید. آمریکا از پایگاه اینجریلیک ترکیه برای اعزام نیرو و تجهیزات به افغانستان استفاده می نماید و نیروهای ترکیه نیز به همراه نیروهای ناتو مشغول فعالیت در افغانستان می باشند. اما بطور کلی ترکیه و آمریکا متحدان طبیعی یکدیگر به شمار نمی آیند و روابط دو کشور نا متقارن می باشد. ترکیه قدرتی منطقه ای است که با نگرشی محلی و منطقه ای به منافع و اولویتهای خود می اندیشد و الزامات

سیاست خارجی این کشور به کندی تغییر می نماید، حال آنکه آمریکا به خاطر ماهیت ابر قدرت بودن و محاسبات جهانی، الزامات سیاست خارجی اش با شدت بیشتری تغییر می کند.

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید
www.irthink.com

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳
پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com
www.irthink.com

